

Vinduer, Døre og Lister.
Godt og billigt Arbejde.
Hugo Øster's Maskinsnedkeri,
Tlf. 216. Thorshavn. Tlf. 216.

Republik med *Karolyi* som President. Allerede den 6. November havde Polen sluttet sig til den republikanske Regeringsform, og umiddelbart efter dannedes der i Krakow en socialistisk Regering under Ledelse af *Dazynski*. Men faa Dage efter udstedte *Pilsudski* sit Opraab om Dannelsen af en national Regering.

Saaledes omstyrtes i Lobet af et Par Uger aarhundredgamle Traditioner og Regeringsformer. Det ny Europa blev til i disse sludfulde Novemberdage. Efter Verdenskrigens Nat, hvor 10 Millioner Soldater maatte lade Livet i Skyttegravens Helvede, oprandt Fredens graa Morgen med nye Rystelser, økonomiske og sociale, hvis Virkninger Landene endnu lider under.

Arbejderens Almanak

21. Aarg. 1929. 21. Aarg.

Udgivet af det danske Socialdemokrati.

»Arbejderens Almanak«, har nu vundet sin Plads, ikke alene ved Siden af andre illustrerede Almanaker, men ogsaa en fremskudt Plads, saaledes at *Arbejderens Almanak* er en kærkommen Julebog i Hjemmene.

»Arbejderens Almanak« udkommer under Redaktion af *Th. Stauning* og *Alsing Andersen*, og som altid er den udstyret med alsidigt og varierende Stof. Mange nyttige Oplysninger og altid interessant og underholdende Tekst, tildelt et meget stort Billedstof.

Et Billede fra Havnen, »Skibsværftsarbejder ved et Skib i Tordoks«, tegnet af Kunstneren *Christian Bogo*, danner Omslaget. Billedbilleder af to afdøde socialdemokratiske Redaktorer: *J. P. Sundbo* og *Marinus Kristensen*.

Den kendte Forfatter *Harald Bergstedt*, bidrager med et lille Digt om en Morlilles Besøg hos en syg Dreng, illustreret af *Hans Bendix*. *Johan Skjoldborg* har skrevet et Digt: *Vor Mor*, som *Louis Molholm* har sat i Musik. Noderne er anbragt oven over Versene.

Fru *Olga Stauning* har skrevet nogle Betragtninger over Husmoderens Arbejde, kaldet »*Komfurets Offerlid*«, illustreret af *Sikker Hansen*.

»Den lille Tellervo«, en gribeende social Fortælling, hvis Handling foregaar i Finland, skrevet af *F. E. Sillanpää*. »*Kun et Øjeblik*«, et spændende Blad af Fængselspræstens Dagbog af *Carl Gandrup*, illustreret af *Chr. Bogo*.

En morsom og aktuel Samling politiske Karikaturer, kaldet *Nedskæringen*, danner Aarsrevyen, tegnet af *Hans Bendix*, *Anton Hansen* og *Aage Kock*.

Desuden findes i Almanaken en munter Sømandshistorie »*Mysteriet paa S/S Dannebrog*«, af *Robert Winblad*, der er illustreret af *Gunnar Søderberg*, og en livlig Skildring, med flere Fotografier, af den socialdemokratiske Presses Historie gennem Aarene, af Redaktør *H. P. Sørensen*.

Som man ser er *Arbejderens Almanak* ogsaa i Aar skrevet af Danmarks bedste Penne, og rigt illustreret af kendte Kunstnere. Det borger for at *Arbejderens Almanak* i Aar, som de foregaende, vil være i Stand til at opfylde de Krav, der stilles til en nyttig og underholdende Almanak og Julebog.

Denne nyttige og underholdende Bog koster kun 1 Kr. 25 Ø.

Det er en udmærket Bog for saa smaa Penge.

Faas ved Henvendelse til *Johannes Guttesen*, Tinghusvejen.

X. X.

Torvald Tu:

„Vinarlig hjún“

Sjónleikur við songum í 3 þortum.

Nyholm Deboss týddi.

Sjónleikir á Føroyiskum koma so við og við undan kavi. Bert er eitt brekið, og tað er, at ikki allir hesir sjónleikir eru føroyskir. Men okkara land er ikki ríkt uppá menn, ið halda seg vera forar fyrri at greiða úr hondum ein sjónleik við domum og myndum úr okkara litla mannafelagi. Ikki tí, tilfar trýtur sanliga ikki. Tað, at menn ikki lita sær til, í sjónleiki at handfara nótina og hárrúsa hana, har hon treingir til tess, er óivað eitt domi um, at Føroyingar nú eru vorðinir nakað eyrvakslir. So var ikki fyrr, tá ið tóttarnir ringaðu hvor um annan.

Heilt burtursæð frá teimum fáu Føroysku sjónleikum, ið komnu eru á føroyskum máli, má tað to haldast, at tað hevur eynast summun monnum frálíka væl at flyta fremmandar sjónleikir fram á føroyskum máli. Og fólk hevur verið hugtakið, tá ið teir hava verið spældir. Men tað er eynuspæl, mikið eynuspæl, at ofra mangan frólatur til at týða fremmandar sjónleikir. Og tíverri, tað eynast ikki altíð, hóast ómakurin er mikil, ið stendur av hesum starvi.

Nyholm Deboss, ið hevur starvast nógv við týðing, hevur fyrri eina tíð síðani sent út sjónleik, ið hann hevur týtt úr norskm: *Vinarlig hjún*.

Eg skal ikki her geva meg í kast við sjálvu inngangsrøðina, men bert siga, at hvussu væl tað hevði eynast týðarinum at føroyska henda sjónleik, so vilja hesi inngangsrøðini standa sum eitt mento: Hetta er ikki føroyskur sjónleikur. Har stendur fremst í hesi litlu bók skrivandi: »Óll umgannafelag og onnur, ið fara fram «Vinarlig hjún», mugu rinda 10 krónur fyrri hvørt spælkvöld, og senda peningin til Torvald Tu, Mosberg, Bryne, Jærens. Tá haldi eg hetta sær heldur logið út.

Men to skal eg siga eitt sindur um sjálvan sjónleikin.

Leikurin fer fram í einari stovu, og tey spælandi eru bert á: *Lears* og *Lisa*, ið eru hjún, bæði hava verið gift fyrr — hann er einkumaður og hon einkja. *Lears* eigur son frá fyrri giftu, ið heitir *Ólavur*, og *Lisa* dóttur frá sínari fyrri giftu ið heitir *Elinborg*.

Lears er varðugur við, at hesi bæði «systkinini» hava hug á hvørjum øðrum, og at tey sita við garðshornið og hálsefnast. Hann letur konuna vita av hesum, men hon verður so spennandi óð, tí hon vil hava dóttirina betri mann enn Ólav. Tey fara so bæði at munnhoggast, og tað ikki við eirindum, brigða hvørjum øðrum bæði eitt og annað, og rósa hvør sínum helmingi frá fyrri giftu. Tað endar so við, at tey skiljast bæði, t. v. s., tey býta stovuna ímillum sín, og so eru tey sundurskilð eina tíð.

Tá ið illt fyrst er komið ímillum tey gomlu, kemur skjótt eisini illt ímillum tey ungu. Tey ungu yrkja pottaorindi um hvørt annað, og tey gomlu kvøða eisini síni pottaorindi móti hvørjum øðrum. Hesi orindi mega haldast at sita sera væl. Eg skal nevna nokur dømir:

ÓLAVUR:

Og summar gentur sum floksur renna, við hvønn ein drong tær nú fasa, flenna.

Og summar gentur tær bróta eið, frá ja ifjor til ið eitt nei.

ELINBORG:

Og summar dreingir teir slatur bera, teir nýttisverk ongan dagin gera.

Og hvør ein drongur undir oyra fela, ta hann ov naskur mær kemur nær.

Tey gomlu eru ikki smittin mjúkar í sínum pottaorindum:

LEARS:

Og summar kellingar so ljótir ganga, og kjaftir teirra hoyrist veig langa, — ja, summar kellingar, — ja, trúgv tú mær,

— tær ikki eiðasort ljúkast tær!

LISA:

Og summir býttlingar erpnir reypa, við sleiv og eitrukt slatur leypa! — Tær birta ófrið og elva stríð, — tað tekur alla teirra strævnu tíð. —

Og tá eg líti at tær — í sýni, tá siggi eg í eitt kálvatryni! Og tá eg nakka tín fái sjá, enn meira vanlisligr er tú tá.

LEARS:

Og summar kellingar kjaftin mýkja, við skorti rúktu altíð ríka! — Ja, summar goygja og gleysa við, — til tess at deyðin gevur teim frí!

Men sum frá líður í sjónleikinum, og við *Lears*'ar snildi og upplagdu ráðum við sonin, so kemur tað aftur í aftur, fyrst hjá teim ungu, og síðan hjá teim gomlu. Og tey gomlu fara at dansa springdans, og Ólavur leikar á flólini, meðan *Elinborg* stendur honum hjá.

Tað sum her henda sjónleik, er ikki so nógv vísindarorð *Lears*'ar: «Tí narra ikki megi, sum leikurin er bygdur á, men teir ymsu sangirnir, ið flettaðir eru inn í leikin, bæði pottaorindini og teir álvarsamu sangirnir.

Annars haldi eg ikki, at okkara máli kleðir henda norska bønna, ið mangastaðni verður nýttur í hesum sjónleiki, t. d.: »Nú er hann farin til gongu, Ólavur hanna, og heldur ikki her føroyskum máli hesa innflutta bronglingina: »gøðnokke. Nóg góð ljóðar nógv betur.

Fyri umgannafelag, sum hesin sjónleikur mest er ætlaður til, vil hann óivað vera væl komin. Ikki krevur honum stóra húsarúmd, og bert eru 4 spælandi, og fólkspælara tróta ikki nú á dagum í Føroyum. Prisurin er 1 kr. 50 oyr.

X. X.

Lønsamningur íslendskra sjómanna.

Síðst í oktober hava sjómanna-felag Reykjavíkar og sjómanna-felag Havnafjarar gjørt lønsamtykt fyrri 1 ár, frá 1. januar 1929 til 1. januar 1930, við felag íslendskra botnvörpueiginda. Samtyktin er í 17 greinum og ásetur umframt mánaðarlønina mong onnur viðurskipti umboð á trolarunum viðvíkjandi arbeiðsløn fyrri eykaarbeið og upphaldsrúmun.

Mánaðarlønin er fylgjandi:

Matrósar.....	kr. 230
1. netmenn.....	290
2. netmenn.....	265
Bátmenn.....	325
Atstöðutýrsmenn.....	290
Matveinar.....	300
Atstöðumatsveinar.....	150
Atstöðumaskinmenn.....	360
1. kyndarar.....	350
2. kyndarar.....	320

Allir fáa harumframt frian kost.

Eini tvey orð til „Føroyatíðind“ og hr. Thomsen.

At blaðstjóri »Føroyatíðind« er settur har haun situr, fyrri at varataka stórborgarligar interessur, kemur okkum einki við, einhvør skal vera til tess. Hann er á ein hátt eisini skikkaður til tað, eftirsur hann hjá hevur teir rættu kapitalistisku grundsetningarnar: 1) »Egennytten er Sporen til al Foretagsohmhed. 2) Kapitalisten er den fødte Samfundsbestyrer og 3) Arbejderen er et nyttigt Redskab».

At sami kapitalistiski tenastumaðurin er komin í orðardrátt við ein javnaðarmann, skulu vit latið teir um; teirra stríð er eitt náttúrligt stríð, sum má vera; men tá hann, uttan at vit hava givið honum grund til tess, gevur seg inná fiskimannafelagið, nýðast vit at veita honum eitt stutt andsvar.

Fyrst er at spyrja, hvat tað kemur harra *Hr. Thomsen* við, antin Fiskimannafelagið tapti ella vann uppá sín fiskahandil í 1922? Fiskimennirnir hildu, at tær 7200 kr., felagið tá lat, komu til góða nýttu fyrri teir í tí, teir harvið fingu hitt 10-falta aftur í yvirprisi. At tað vóru reiðara (tíverri ikki allir kapitalistar), sum taptu hendaðan nógva pening, er eitt annað mál fyrri seg; men tað er nokk hetta tapið, og ikki tap Fiskimannafelagsins, sum sviður hjá teimum, sum hr. Thomsen slæst fyrri.

Tá hr. Thomsen ennviðari vil nýta hetta tilfellið til at fordøma alla kooperatión, er tað viljst. Tá gav fyrítøkan eitt beinleiðis tap; men to ein umvegis vinning fyrri fiskimannin; men hvussu hevði verið í ár, um felagið tók 1/3 av øllum fiskinum og varðveitti fiskimanninum hann. Tað vildi eftir ætlan givið ein vinning av ca. 6 kr. pr. hvorji 50 kg. av turrum fiski, ella ca. 1 1/2 millión krónur til fiskimenninar (ca. 400 kr. meira til manns). — Sum nú er vorið, hava reiðararnir vundið tað mesta av hesum peningi frá fiskimanninum í ár.

Hetta tapið kunna fiskimenn takka harra Thomsen og hansara feløgum fyrri, sum leggja allar árar um bórð til at halda fiskimannin í ótta og óvitsku, so at hann ikki skal vága nakað í felagsskapi; men heldur berjast ímóti sínum egnu vælvidarmonnum við grimum og trongskygnum ilgruna, so at teir ikki fáa loyvi til at seta í verk eitt felagsvirki, eina kooperatión.

Hevur hr. *Hr. Thomsen* so sera góðan hug til at granska tap og ringa tilgongd í felagsskapi, skulu vit bert ráða honum til at halda seg innanfyri sín næsta skyldmannakring og lata F. F. vera fríð; tí har man ívaleytt finnað nógmið tilfar fyrri hann.

Tað er heldur enn ikki nær-gongið, tá hr. Thomsen setur seg at revidera og decidera roknskap okkara umaftur, aftaná, at hin lógliga stjórns felagsins hevur góðkent hann eftir lógum felagsins.

Beinvegis kemur tað ikki hr. Thomsen við, hvussu F. F. nýtir sín pening, hann er í allar mátar nýttur so, sum felagið sjálvt á lógligan hátt hevur skipað fyrri; men umvegis fata vit væl, at hr. Thomsen er ringur um, at F. F. ikki bindur fríð og letur bankan varðveita peningin í náðum, øðrum til at arbeiða við.

Hr. Thomsen kann sum mentamaður ikki vera ókunnur við, at ríkinu við nýta verð nýta milliónir til at mótvirka skaðadjórum; men tey skaðadjórum, sum gera fortroð uppá fruktir og alidjór, eru fyrri einki at rokna móti teimum, ið gera fortroð uppá mannaðarfundið, súgva teim ognarleysu mergin úr beininum. Arbeiðarar og javnaðarmenn mun víðu verð nýðast at tí nýta enn fleiri milliónir til at mótarbeiða tilfiskum skaðadjórum við, skulu vit siga hr. Thomsen.

Í øðrum londum leggja arbeiðarar tungar, fríviljugar skattir á seg, ofta 6 kr. um vikuna, fyrri at vápna seg ímóti monnum sum hr. Thomsen og bløðum sum »Føroyatíðind«. Her eru vit tíverri ikki so fyrvarnir enn. Tilfiskir menn og tilfisk bløð royna yvir allan heim at bílla arbeiðaranum inn, at hansara egnu hjálparmenn bert ama pening út av honum til onga nýttu, tá teir starvast fyrri, at allir sum móta teirra vegna á

rlkisdegi í ráðgevandi tingum, í borgarstjórnunum og á felagsfundum skulu móta sum fróir menn, ið taka eina samúluga lön ístaðin fyrri at sita har av ríkmanna náði og tí sum ríkmanna orindasveinar; men arbeiðarar í mentaðum londum trógva ikki tilfiskum monnum sum hr. Thomsen og tilfiskum bløðum sum »Føroyatíðind« longur. Teir rinda fegnir síni gjöld um vikuna, fyrri at teirra álitismenn, hvar teir koma fram, skulu standa sum frír og sjálvbjargnir menn, sum djárliga berjast fyrri teirra sak og ikki nýðast út krúpa fyrri kapitalistum og teirra orindasveinum.

Harumframt samla arbeiðarar í øðrum londum sær stórar kapitalir, at hava til at taka, um arbeiðsgevarar og kapitalistar royna at knasa teir niður við lónlekkan og ovlangari arbeiðstíð. Streikukassarnir hava kostað arbeiðaranum eitt yvurhunds stórt limagjald umframt tað, sum gingið er til hin dagliga kampin; men so eru teir eisini hin sterkasta borgin til vernd móti hungri og útsvøltan, sum eru teir vápn, kapitalisturin altíð hevur nýtt í bardaganum móti arbeiðaranum.

Í Føroyum eru vit stutt komnir enn í at standa saman og ofra fyrri egna sak; men tað eynast væg eina ferð tiltross fyrri tey sniðlop, ið hr. Thomsen við »Føroyatíðind« ger á felagsskipanina og samanhalðið. Vit vóna ikki at tað illgerissáð, sum hann so iðin sáðar, finnur gróðralendi millum fiskimenn og arbeiðarar, tí um tað veksur upp, verður tað teimum at bana sum frír og frælir menn.

Úr Føroyum.

Tórshavn.

Et Jubilæum.

14. November í Aar kunde A/S. Thorshavns Mælkforsyning & Margarinefabrik fejre Jubilæum i Anledning af 10 Aars Margarineproduktion.

A/S. Thorshavns Mælkforsyning begyndte sin Virksomhed i Byen under meget beskedne Forhold, og havde meget vanskeligt ved at klare sig til at begynde med. Men takket være Virksomhedens Leder Hr. P. Jensen Energi og utrættelige Arbejdsiver gik Mejeriet — som det den Gang kaldtes — trods Vanskelighederne.

En Mejerivirksomhed var jo ganske ny og ukendt her paa Øerne, og det var vel ogsaa mest derfor, at Folk stillede sig lidt skeptisk overfor Foretagendet til at begynde med, men omsider fik Folk Forstaelsen af Betydningen af at have et Mejeri i Thorshavn.

Selskabet anskaffede, samtidig som det startede, en Dampbaad (»Ruth«) og etablerede en Rute paa Skaaelfjord og Sundelaget, hvilken Rute nu maa siges at være helt uundværlig. Netop Etableringen af denne Rute og Anskaffelse af »Ruth« har bidraget mægtigt til at hjælpe Selskabet over den kritiske Begyndelses-Periode.

I November Maaned 1918, hvor der skete saa meget ude i den store Verden, begyndte Mælkforsyningen at forsøge at fremstille Margarine. Efter at de første Fødselsveer var overvundne, og man fik bedre Kendskab til Metoden for Margarinefabrikation, lykkedes det at fremstille en Margarine, som viste sig at være i Stand til at